

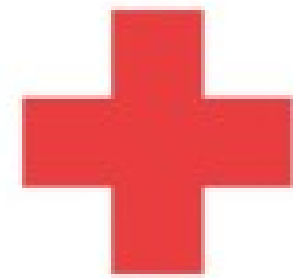
Ģimenes atkalapvienošanās: Baltijas un Ziemeļvalstu prakses salīdzinājums

—
05.12.2024.

Saturs

- Projekta partneri
- LCC prakse ģimenes atkalapvienošanas lietās
- Kas ir ģimene?
- Kā pierādīt ģimeni?
- Kad parādās tiesības uz ģimenes atkalapvienošanu?
- Procesa uzsākšana īpatnības un citi aktuālie jautājumi
- Process Latvijā
- Baltijas un Ziemeļvalstu prakšu salīdzinājums

Projekta partneri

REYÐI
KROSSUR

LIETUVOS
RAUDONASIS
KRYŽIUS

ESTONIAN HUMAN
RIGHTS CENTRE

DR DANISH
RC REFUGEE
DC COUNCIL

Norwegian Helsinki
Committee

FINNISH REFUGEE ADVICE CENTRE

LCC prakse ģimenes atkalapvienošanas lietās

Kopš 2020. gada:

- 2020: Jemena (1+2)
- 2020: Krievija (1+2)
- 2021: Afganistāna, alternatīvais statuss (2+4)
- 2023: Krievija (1+4) + tiesvedība
- 2023: Afganistāna (1+4)
- 2023: Afganistāna (1+3)
- 2024: Krievija, alternatīvais statuss (1+1)
- 2024: Krievija/Ukraina, pagaidu aizsardzība (1+1)
- 2024: Kuveita/Irāka (1+3)
- 2024: Afganistāna (1+4+1(pilngadīgs bērns, Imigrācijas likuma noteikumi)).

Kopā 11 cilvēki ar starptautiskās aizsardzības statusu, kuriem pievienojās 29 ģimenes locekļi.

1. Kas ir ģimene? (1)

Laulātais un nepilngadīgais; nepilngadīgo bez pavadības gadījumā - vecāki

Latvijā: citi ģimenes locekļi?

Igaunijā: reģistrēts partneris, vecāks vai vecvecāks, kuru neviens cits neatbalsta.

Lietuvā: īpašajās situācijās, ja pastāv atkarības attiecības, tad var arī citi radnieki.

Dānijā: laulātais un nepilngadīgais līdz 15 gadiem; bērni no 15 līdz 18 gadiem un citi ģimenes locekļi tikai īpašajos gadījumos.

Norvēģijā: citi ģimenes locekļi tikai īpašajos gadījumos.

Somijā: vēl stingrāki nosacījumi citiem ģimenes locekļiem un ļoti īpaši gadījumi.

Igaunijā un Norvēģijā: Ja ir viens vecāks un nepilngadīgais - tad jāiesniedz otra vecāka piekrišana.

1. Kas ir ģimene? (2)

Latvija

- Šaurs personu loks, bet izņēmuma gadījumā (teorētiski) var tikt paplašināts (ekonomiskā atkarība, veselība) - piemēram EST spriedums lietā C-560/20;
  - ģimenei jābūt izveidotai izcelsmes valstī (**arī Igaunijā un Norvēģijā**);
  - nepilngadīgā bez pavadības gadījumā - noteicošais ir vecums, kad tika iesniegts patvēruma iesniegums.
-
- Patvēruma likuma 1. panta 5. punkts: “5) ģimenes loceklis – patvēruma meklētāja, bēgļa vai tādas personas **laulātais**, kurai piešķirts alternatīvais statuss vai pagaidu aizsardzība, kā arī patvēruma meklētāja, bēgļa vai tādas personas, kurai piešķirts alternatīvais statuss vai pagaidu aizsardzība, un šīs personas laulātā **nepilngadīgais bērns**, kas ir neprecējies un atrodas abu vai viena laulātā apgādībā vai arī ir adoptēts, kā arī tēvs, māte vai cits pieaugušais, kas saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem ir atbildīgs par starptautiskās aizsardzības saņēmēju, ja minētais starptautiskās aizsardzības saņēmējs ir nepilngadīgs un neprecējies, **ar nosacījumu, ka šāda ģimene pastāvējusi jau izcelsmes valstī**”

1. Kas ir ģimene? (3)

EST spriedums lietā C-560/20;

- Direktīvas 2003/86 10. panta 3. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir prasīts piešķirt uzturēšanās atļauju nepilngadīga bēgļa bez pavadības **pilngadīgajai mātai**, kas ir trešās valsts valstspiederīgā un smagas slimības dēļ ir **pilnīgi un pastāvīgi atkarīga no vecāku palīdzības**, ja šīs uzturēšanās atļaujas piešķiršanas **atteikuma** gadījumā šim bēglim tiktu **liegta** ar šo tiesību normu piešķirtās **tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos** ar saviem pirmās pakāpes radniekiem taisnā augšupējā līnijā.

2. Kā pierādīt ģimeni?

Dokumentārie pierādījumi: piemēram, laulības apliecība, bērnu dzimšanas apliecības, vai ir jālegalizē?

Dānijā stingras prasības attiecībā uz dokumentiem.

Somija pieļauj izņēmumus attiecībā uz ceļošanas dokumentiem.

Latvijas labā prakse: **ja nav dokumentāro pierādījumu:**

MKN Nr. 564 “Uzturēšanās atļauju noteikumi”: 38. (prim)punkts: “Ja bēgļa, alternatīvo statusu vai pagaidu aizsardzību ieguvušas personas ģimenes loceklis nevar iesniegt šo noteikumu 38.4. apakšpunktā minēto dokumentu [radniecību apliecinošu dokumentu] un ir rakstiski norādījis pamatotu iemeslu, iestāde var pieņemt dokumentus ģimenes atkalapvienošanai bez attiecīgā dokumenta.”

3. Kad parādās tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos?

Atšķirības atkarībā no statusa

- **Latvija:** bēgļa statuss un pagaidu aizsardzības statuss piešķir tiesības uzsākt uzreiz pēc statusu un dokumentu saņemšanas, bet alternatīvā statusa gadījumā - 2 gadi pēc statusa saņemšanas, praksē ģimene gaidīja 3 gadus.
- **Dānijā:** *temporary protection status* (sīrieši) - 1+3+2 gadi līdz ģimenes atkalapvienošanām

Patvēruma likuma 54. panta pirmā daļa: (1) Bēglim vai alternatīvo statusu ieguvušai personai ir tiesības apvienoties ar ģimenes locekļiem, kuri atrodas ārvalstīs. Alternatīvo statusu ieguvušai personai šādas tiesības ir tad, ja tā pēc šā statusa iegūšanas Latvijas Republikā uzturējusies vismaz divus gadus.

Patvēruma likuma 62. panta otrās daļas 2. punkts: (2) Personai, kurai piešķirta pagaidu aizsardzība, ir tiesības: 2) apvienoties ar ģimenes locekļiem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Ģimenes loceklim, kurš ierodas Latvijas Republikā, lai atkalapvienotos ar personu, kurai piešķirta pagaidu aizsardzība, piešķir pagaidu aizsardzību Latvijas Republikā.

4. Procesa uzsākšanas īpatnības

A) Atsevišķa procedūra v imigrācijas procedūras ietvaros

- **Latvijā** un **Lietuvā** nav atsevišķas procedūras, notiek ilgtermiņa vīzas/uzturēšanās atļaujas pieprasīšanas ietvaros;
- Igaunijā iesniedz pieteikumu **Police and Border Guard Board**, kas izvērtē 30 dienu laikā.

B) Termiņš, kurā jāpaspēj iekļauties:

- **Norvēģijā** : 6 mēneši kopš statusa saņemšanas +650 euro nodeva pieaugušajam;
- **Lietuvā**: 6 mēneši kopš statusa saņemšanas (Lietuvas Sarkanā krusta kolēģu intervence);
- **Somija**: 3 mēneši kopš statusa iegūšanas
- Ja nepaspēja iekļauties termiņā, tad jāpierāda finanšu līdzekļu esamība + papildus noteikumi.

5. Sprieduma C-1/23 PPU ievērošana

- **Latvijas** Ārlietu ministrija ļauj iesniegt dokumentus elektroniski Latvijas vēstniecībās, lai samazinātu ierašanās skaitu.
- **Lietuvā** ļauj iesniegt dokumentus elektroniski, bet faktiski netiek apstiprināts kamēr ģimene nav ieradusies vēstniecībā klātienē.

6. Ģimenes no Krievijas

- **Latvijā** dažādas pieejas: ģimenei no Krievijas jānoformē izsaukums (uzturēšanās atļaujām), ģimenēm no citām valstīm - ielūgumi (ilgtermiņa vīzām).
- **Lietuvā** ieviests aizliegums pieņemt pieteikumus uzturēšanās atļaujām no Krievijas pilsoņiem un aizliegums izsniegt vīzas Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem. Kā rezultātā, Krievijas pilsoņiem, kuriem ir piešķirta starptautiskā aizsardzība Lietuvā nav reālas iespējas atkalapvienoties.

7. Process Latvijā (1)

- Latvijā notika tikšanās ar Ārlietu ministriju, kas atzina, ka nav vienotas izpratnes un nav vadlīniju par kārtību un procesu.
- Līdzīgu secinājumu pauda arī kolēģi no Lietuvas, esošās vadlīnijas attiecās tikai uz to, ka iegūt uzturēšanās atļauju.

7. Process Latvijā (2)

01

Bēgļa, alternatīvā, pagaidu aizsardzības statusa iegūšana

02

Ielūgumu/izsaukumu noformēšana latvija.gov.lv!
Vienmēr e-pastā jāsaņemas ar Ārlietu ministriju!

03

Dokumentu sagatavošana un e-pasts Latvijas vēstniecībai par vizīti

04

Ierašanās Latvijas vēstniecībā un dokumentu iesniegšana, vīzas izgatavošana

05

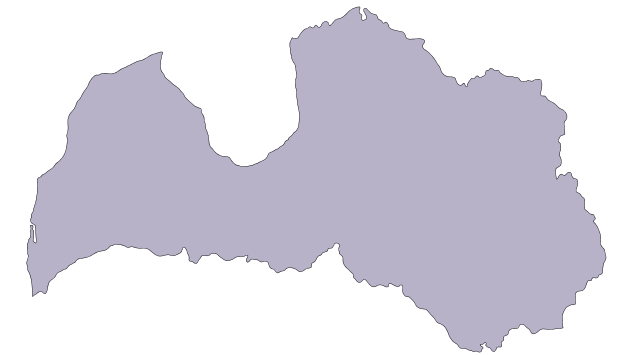
Otrā vizīte uz Latvijas vēstniecību, lai saņemtu vīzas un ceļošana uz Latviju.

7. Process Latvijā (3)

Bēgļa, alternatīvā, pagaidu aizsardzības statusa iegūšana

- Dokumentu izgatavošana Latvijā: ceļošanas dokuments, uzturēšanās atļauja, pieejas kodi elektroniskam parakstam;
- Bankas konta atvēršana + pieeja internetbankai;
- Nav obligāti, bet labāk, lai ir: deklarētā dzīvesvietas adrese, darbs, dzīvesvieta.
- E-pasts Latvijas Ārlietu ministrijai: skaidri norādīt, ka tā ir **bēgļu atkalapvienošanās** un lūgt sniegt informāciju par tālākām darbībām, jo pieredze no 04.04.2024. sprieduma lietā Nr.A420231323.

7. Process Latvijā (4)

02

Ielūgumu/izsaukumu noformēšana latvija.gov.lv!

Vienmēr e-pastā jāprecizē ar Ārlietu ministriju!

- Dažādas pieejas: ģimenei no Krievijas jānoformē izsaukums (uzturēšanās atļaujām), ģimenēm no citām valstīm – ielūgumi (ilgtermiņa vīzām);
- Noformē ielūgumu/izsaukumu latvija.gov.lv;
- Šajā posmā būs jāiesniedz (atsevišķi e-pastā, jo portālā nav iespējams to izdarīt)
  - 1.paskaidrojums par to, kāds ir mērķis uzaicināto personu ieceļošanai;
  - 2.kas uzaicinātās personas ir uzaicinātājam;
  3. uzaicināto personu pases kopijas (pietiek ar 1 lapu);
  - 4.radniecību apliecinošo dokumentu kopijas (laulības apliecības, bērnu dzimšanas apliecības);
  - 5.Vai nodrošina ar izmitināšanu un izdevumu segšanu? Ja jā, tad jāsniedz pierādījumi?

7. Process Latvijā (5)

03

Dokumentu sagatavošana un e-pasts Latvijas vēstniecībai par vizīti

- Kad ielūgums/izsaukums ir apstiprināts, jāizvēlas tuvākā Latvijas vēstniecība reģionā, uz kuriem ir iespējams ģimenei aizbraukt;
- Jāsagatavo dokumenti:
  1. Ceļošanas dokumenta kopijas (visas lapaspuses);
  2. Anketas ilgtermiņa vīzām vai anketas uzturēšanās atļaujām (atkarībā no Ārlietu ministrijas atbildes);
  3. 2 fotogrāfijas (35 mm x 45mm);
  4. apdrošināšana – jābūt derīgai Latvijā un Šengenas dalībvalstīs, minimālais – 42 600 EUR personai;
  5. radniecības dokumenti;
  6. valsts nodeva – 60 euro pilngadīgai personai?
  7. pierādījumi par finanšu līdzekļu esamību – 700 euro/personai/mēnesī?

7. Process Latvijā (6)

03

Dokumentu sagatavošana un e-pasts Latvijas vēstniecībai par vizīti

Problēmas praksē ne tikai Latvijā, bet arī citās valstīs:

- Pieeja vēstniecībām, īpaši Lietuvā.
- Ko darīt, ja nav ceļošanas dokumenta un to nevar iegūt?
- Daudz jautājumu par to, ka iegūt *International Committee of the Red Cross* izdotu *Emergency travel document*. Kuveitas ģimenes atkalapvienošanas gadījumā sadarbība ar PMLP un Latvijas Sarkano krustu nebija veiksmīga.

7. Process Latvijā (7)

03

Dokumentu sagatavošana un e-pasts Latvijas vēstniecībai par vizīti

- Tiklīdz dokumenti ir sagatavoti, vai ir sagatavots pamatojums tam, kāpēc kāds dokuments nav pieejams, sūta e-pastu ar lūgumu noteikt vizīti uz Latvijas vēstniecību;
- Ja ir grūtības ierasties vēstniecībā 2 reizes, tad e-pastam pievieno dokumentus elektroniski un lūdz izskatīt bez ierašanas vēstniecībā, EST spriedums lietā C-1/23 PPU. Bet jāņem vērā, ka ierasties 1 reizi vēstniecībā tomēr vajadzēs – lai saņemtu vīzas.

7. Process Latvijā (8)

04

Ierašanās Latvijas vēstniecībā un dokumentu iesniegšana, vīzas izgatavošana

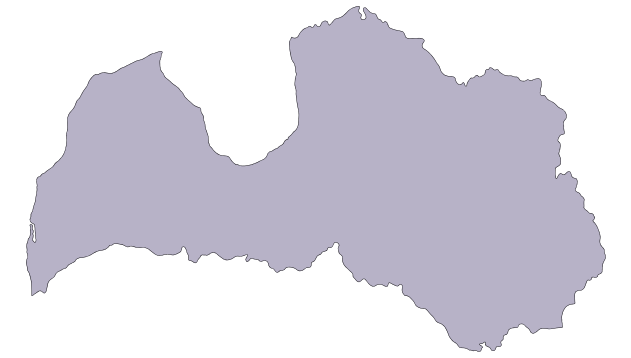
- Ierodas noteiktā laikā Latvijas vēstniecībā;
- Iesniedz dokumentus;
- Gaida lēmumu;
- Vai, ja dokumenti bija iesniegti elektroniski, tad ierodas vēstniecībā, lai uzreiz saņemtu vīzas.

7. Process Latvijā (9)

05

Otrā vizīte uz Latvijas vēstniecību, lai saņemtu vīzas un ceļošana uz Latviju.

- Saņem vīzas un ieceļo uz Latviju;
- Labā prakse no Fēru salām – transporta izmaksas sedz nacionālā aviokompānija;
- Ierodoties Latvijā pieņem lēmumu:

iesniegt dokumentus uzturēšanas atļaujai, bet ja dokumenti uzturēšanās atļaujai jau bija iesniegti vēstniecībā un ir saņemts lēmums par uzturēšanās atļaujas piešķiršanu, tad vizīte uz PMLP uzturēšanās kartes noformēšanai vai

iesniegt patvēruma iesniegumu (viss atkarīgs no individuāliem apstākļiem).

Bija gadījums, kad patvēruma iesniegumu ģimene iesniedza vienu gadu pēc ieceļošanas Latvijā.

7. Process Latvijā (10)

Problēmu kopsavilkums

- Ja ģimenei nav ceļošanas dokumentu – *Internationa Committee of the Red Cross Emergency Travel Document* potenciāls vēl nav pārbaudīts;
- Ja nav radniecību apliecinājošu dokumentu – jāsniedz pamatojums kāpēc un kādi ir citi pierādījumi, kas pierāda radniecību (bilde no “kāzām”, fotogrāfijas ar bērniem; gatavība veikt DNS testus).
- Nepamatotas PMLP un Latvijas vēstniecību prasības par pierādījumu iesniegšanu par finanšu līdzekļu esamību – konsuls katru individuālu gadījumu vērtēs, jāraksta, ka šādu pierādījumu nav.
- Problēmas tikt līdz Latvijas vēstniecībai – risinājuma nav. Ungārijas vēstniecība Irānā – viegli piekļūt afgāņiem, bet nav piemērots variants, jo, kā skaidroja Ārlietu ministrija, no Irānas ģimene nevar izceļot pa taisno uz Latviju.
- Process var aizņemt daudz laika un finansiāli ir ļoti dārgs. Nedroši risinājumi: “tūrisma aģenti” un paziņas ministrijās.

Paldies par uzmanību!

Kontakti

- ✉ liliana@humanrights.org.lv
- ✉ edgars@humanrights.org.lv
- ✉ office@humanrights.org.lv
- ☎ (Whatsapp): +37126303434
- f [facebook.com/LCHRLCC/](https://www.facebook.com/LCHRLCC/)
- X [@LCC_LCHR](https://twitter.com/LCC_LCHR)
- 📷 [instagram.com/lcc_lchr](https://www.instagram.com/lcc_lchr)
- 🌐 cilvektiesibas.org.lv
- 🏠 Skolas ielā 21, 6. stāvs, 609c